

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOLOŠKI FAKULTET
NIKŠIĆ
Broj: 01-
Datum:

Na osnovu člana 64 stava 10 Statuta Univerziteta Crne Gore , a u vezi sa članom 24 Pravila studiranja na master studijama, Vijeće Filološkog fakulteta je na CXXXVI sjednici, održanoj od 24. 11. 2021. godine, donijelo je

ODLUKU

I

Prihvata se magistarski rad na temu "Konstrativna analiza frazema sa komponentom KORF/GLAVA u njemačkom i crnogorskom jeziku" kandidatkinje Maše Knežević, Studijski program za njemački jezik i književnost, oblast: Njemački jezik.

II

Imenuje se Komisija za odbranu magistarskog rada u sljedećem sastavu:

1. Prof. dr Smilja Srdić, mentorka
2. Prof. dr Anette Đurović
3. Prof. dr Sonja Nenezić

V. F. DEKANA

Prof. dr Igor Lakić

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOLOŠKI FAKULTET, NIKŠIĆ

UNIVERZITET CRNE GORE FILOLOŠKI FAKULTET NIKŠIĆ			
PRIMLJENO: 09. 11. 2021.			
ORG. JED.	BROJ	PRILOG	VRJEDNOST
01	3223		

NASTAVNO-NAUČNOM VIJEĆU FILOLOŠKOG FAKULTETA U NIKŠIĆU

Vijeće Filološkog fakulteta na elektronskoj sednici održanoj od 16. do 19. 03. 2018. godine imenovalo nas je u Komisiju za pregled i ocenu magistarskog rada pod naslovom **KONTRASTIVNA ANALIZA FRAZEMA SA KOMPONENTOM *KOPF/GLAVA* U NJEMAČKOM I CRNOGORSKOM JEZIKU** kandidatkinje **Maše Knežević**, studentkinje master studija na Filološkom fakultetu u Nikšiću.

Komisija u sastavu prof. dr Smilja Srdić sa Filološkog fakulteta u Beogradu, mentor, prof. dr Annette Đurović sa Filološkog fakulteta u Beogradu, član, i prof. dr Sonja Nenezić sa Filološkog fakulteta u Nikšiću, predsednik komisije, ima čast da nakon pregleda magistarskog rada podnese Vijeću sledeći

IZVEŠTAJ

Master rad Maše Knežević ima 91 stranicu i uz **Uvod i Literaturu** sadrži dva glavna dela: **I Teorijski deo i II Analiza korpusa**.

Teorijski deo se sastoji iz nekoliko poglavlja (1. **Frazeologija – uvodni dio**; 2. **Osnovna obilježja frazema**; 3. **Klasifikacija frazema**; 4. **Problem prevođenja frazema i odnos ekvivalentnosti**).

Polazeći, prevashodno, od učenja Haralda Burgera, najetabliranijeg nemačkog naučnika iz ove oblasti, i Željke Fink-Arsovski, koja se bavi poredbenom frazeologijom, kandidatkinja u uvodnom delu definiše predmet istraživanja: kontrastivna analiza frazema sa komponentom **Kopf/glava** u nemačkom i crnogorskom jeziku.

Jedinice frazeoleksikona čija jedna komponenta imenuje deo čovekovog tela nazivaju se *somatizmi* (grčki *soma* 'telo'). U frazeološkom sistemu jezika somatizmi su veoma produktivne jedinice, predstavljaju jedan od najstarijih slojeva frazeologije i spadaju u osnovni vokabular svakog jezika. Značenje somatizama motivisano je tradicionalnom simbolikom delova tela, ljudskim pokretima, gestikulacijom i mimikom, ali i tradicijom i sujeverjem. Predmet proučavanja u ovom radu bili su somatizmi koji sadrže komponentu KOPF/GLAVA.

Cilj istraživanja je – analizom ekscerpiranih frazema utvrditi stepen ekvivalencije na leksičkom, morfosintaksičkom i semantičkom planu. Kako je nemački polazni jezik, istraživanje treba da pokaže za koji broj nemačkih frazema postoje ekvivalenti u crnogorskom jeziku i kojim jezičkim sredstvima se može popuniti eventualna praznina u crnogorskom jeziku. U ovom delu se objašnjava struktura rada i navodi korpus koji služi kao jezička baza istraživanja, a čine ga *Nemačko-srpskohrvatski frazeološki rečnik* Pavice Mrazović i Ružice Primorac (1991) i *Hrvatsko-njemački frazeološki rečnik* Josipa Matešića (1988). Osim navedenih, prilikom izrade konsultovani su i sledeći rečnici: *Praktične fraze za svaku prigodu* Barbare Voršić Lampič (2007), *Srpsko-nemački prevodni frazeološki rečnik* (2007) Božinke Petronijević (2007), *Frazeološki rečnik srpskog jezika* Đorđa Otaševića (2012), kao i Dudenov rečnik *Redewendungen* (2013).

U teorijskom delu *frazeologija* definiše se lingvistička disciplina koja se bavi *frazemama*, specifičim spojevima najmanje dve reči u kojima je jedna ili više komponenti izgubila svoje osnovno značenje tako da se značenje frazeme ne može izvesti iz značenja sastavnih komponenata. Nepostojanje jedinstvene definicije za frazeologiju i njenu osnovnu jedinicu može se objasniti i činjenicom da se frazeologija relativno kasno etablirala kao samostalna lingvistička grana. U ovom delu se navode tumačenja pojmova *frazeologija* i *frazem* od strane nekoliko značajnih autora (Antica Menac, Harald Burger, Wolfgang Flajšer). Najviše prostora posvećeno je tumačenju H. Burgera. Najbitnije osobine frazema su polileksičnost, idiomatičnost i ustaljenost. Prvo svojstvo rezultira iz činjenice da se frazema mora sastojati od najmanje dve reči što čini donju granicu frazeološkog spoja. Gornju granicu frazema čini rečenica, a po Burgeru i manji tekst ukoliko ga ne upotrebljava jedna osoba, već se nalazi u upotrebi većih govornih grupa ili čak čitavih jezičkih zajednica. Osobina ustaljenosti se odnosi na leksičku i morfosintaksičku stabilnost frazema, uz ograničenu mogućnost leksičke ili gramatičke zamene što ih bitno razlikuje od slobodnih spojeva reči.

Osobina idiomatičnosti se odnosi na izmenu značenja barem jedne komponente frazema. Visoki stepen idiomatičnosti je karakteristika članova centralnih frazeoloških supklasa.

U teoretskom delu se potom ističe problem različitih klasifikacija frazema, delom kao posledica različitih kriterijuma za njihovu klasifikaciju. Na primer, ako se klasifikacija vrši na osnovu morfosintaksičkog kriterijuma, frazem dobija ime po vrsti reči kojoj pripada njegova dominantna komponenta, npr. *dumm wie Bohnenstroh* (pridevska frazema), i *auf den Bettelstab bringen* (verbalna frazema). U literaturi najprisutnija, i u radu najdetaljnije predstavljena, je klasifikacija od H. Burgera. On razlikuje sledeće tipove frazema: modelarne frazeme, geminantne frazeme, komparativne frazeme, kinegrami, citati, onimijske frazeme, terminološke frazeme, klišeji, mešovite kategorije (kolokacije i pragmatične frazeme). Poslednje poglavlje teoretskog dela bavi se pitanjem prevodivosti frazema i pojmom ekvivalencije. Pronalaženje pravog ekvivalenta za frazemu iz stranog jezika pretpostavlja najviši stepen sistemske kompetencije. Kontrastivna analiza frazema iz polaznog jezika i jezika cilja svodi se na utvrđivanje tipa ekvivalencije. U ovom radu autorka preuzima klasifikaciju M. Hrustić (2015) i navodi sledeće tipove ekvivalencije: totalna/potpuna ekvivalencija; parcijalna/delimična ekvivalencija; nulta ekvivalencija i semantička ekvivalencija.

Centralni deo rada čini **Analiza korpusa**. Kako je čovekovo telo univerzalno, a *glava*, nezavisno od jezika, ima isti simbol i kod svih ljudi vrši istu funkciju, za očekivati je da njena konceptualizacija u različitim jezicima bude ista. Analiza na leksičkom, morfosintaksičkom i semantičkom nivou 143 nemačke frazeme i ekvivalenata u crnogorskom jeziku trebalo je da pokaže koliko se konceptualizacija *glave* u kontrastiranom jezičkom paru poklapa ili razlikuje. Naporedno navođenje nemačkih i crnogorskih frazema omogućilo je preglednu prezentaciju morfosintaksičkih, leksičkih i semantičkih svojstava kontrastiranih frazema i utvrđivanje tipa ekvivalencije.

Analiza korpusa potvrdila je postojanje totalne ekvivalencije samo kod 24 frazeme. Viši je udeo nulte ekvivalencije – za 38 nemačkih frazema u crnogorskom jeziku ne postoji podudarnost nijednog od četiri tipa ekvivalencije, kod 52 se konstatuje delimična ekvivalencija. Samo semantička ekvivalencija beleži se kod 29 frazema. Tri forme koje dominiraju u oba jezika su infinitivska fraza, rečenica i nominalna fraza.

Zaključak

Kontrastivna analiza frazema zahtevan je zadatak i za istraživače sa dužim naučnim stažom, najviše zbog njihove problematične sintakse. Iako je u pojedinim segmentima teorijskog dela i u prezentaciji rezultata istraživanja primetna blaga nesistematičnost, poduhvat kandidatkinje Maše Knežević zavređuje pažnju. Utoliko pre što na osnovnim studijama nije bila u prilici da stekne teorijsku bazu iz ove lingvističke discipline. Lektira referentne literature, koja je navedena na kraju rada, omogućila joj je da nedostatak s kojim je pristupila istraživanju otkloni, i da se uspešno konfrontira sa veoma suprostavljenim tumačenjima jezičkog fenomena *frazema*. O tome svedoči jasna struktura rada i, pre svega, pregledna prezentacija frazema sa komponentom *Kopf/glava* u nemačkom i crnogorskom jeziku.

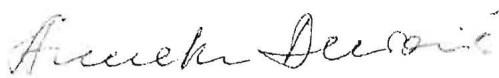
Zbog svega gore iznetog Komisija ocenjuje da je rad **Maše Knežević KONTRASTIVNA ANALIZA FRAZEMA SA KOMPONENTOM *KOPF/GLAVA* U NJEMAČKOM I CRNOGORSKOM JEZIKU** u sadržajnom, metodološkom, naučnom i jezičkom smislu veoma korektno urađen. Zato sa zadovoljstvom predlažemo Vijeću Filološkog fakulteta da prihvati ovaj izveštaj te kandidatkinju Mašu Knežević pozove na javnu odbranu.

U Nikšiću, 08. 11. 2021.

Komisija:

prof. dr Smilja Srdić, mentor

prof. dr Annette Đurović, član Komisije

prof. dr Sonja Nenezić, predsednik Komisije

VIJEĆU FILOLOŠKOG FAKULTETA

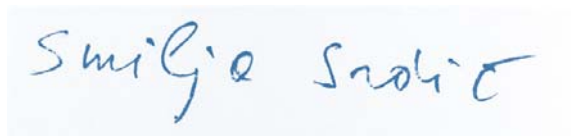
U Komisiju za odbranu magistarskog rada pod naslovom **KONTRASTIVNA ANALIZA FRAZEMA
SA KOMPONENTOM KOPF/GLAVA U NJEMAČKOM I CRNOGORSKOM JEZIKU**

kandidatkinje **Maše Knežević** predlažu se sledeći članovi:

dr Smilja Srđić, mentor

dr Annette Đurović, član

dr Sonja Nenezić, predsednica komisije

Nikšić, 7. 11. 2021.

Smilja Srđić